

Heikki Peltolan esitys kirjan **Yhtä ja kaikki** (Basam Books 2020) julkistuksessa 2.2.2020 Oodin Maijansalissa

Tämän kirjan teema on pohdittanut minua yli 40 vuotta. Palasin siihen kolme vuotta sitten.

Viikko sitten sain idean, että olisi kiva olla julkistuksessa T-paidassa, jossa on Whole and One – rinkula. Tilasin paidan Kuvatehtaasta ja menin hakemaan sen torstaina Isosta Omenasta. Nuori naismyyjä kysyi minulta, mikä kuva paidassa on, se on kaunis.

Sanoin, että se on kirjani tunnus. Hän kysyi, mitä kirja käsittelee. Pidin siinä 15 minuutin esityksen, kun yritin selittää, mitä kirja käsittelee. Sanoin, että kvanttifysiikasta yritetään löytää vastausta maailman isoihin ongelmiin. Hän sanoi, että tosi mielenkiintoista, mistä kirjaa saa.

Lähdin tapaamisesta tohkeissani pois ja menin Citymarketiin, jossa törmäsin vanhaan tuttuuni, joka on työskennellyt kirja-alan johtotehtävissä. Hän kysyi, mitä minulle kuuluu ja kerroin, että itse asiassa kuuluu tosi hyvää, kolmen päivän päästä ilmestyy kymmenes kirjani. Hän kysyi teemaa ja vastasin, että yritän löytää uudesta fysiikasta ratkaisua globaaleihin ongelmiin. Hän sukki leukaansa ja sanoi, että sitä kirjaa tuskin myydään kovinkaan paljon.

Ajattelin (mielessäni), että näin voi olla, mutta en ole lähtenyt tekemään tätä (kirjaa) myynti edellä vaan sydänverellä huolesta, joka on kalvanut minua yli 40 vuotta.

Kolme vuotta olen tätä vääntänyt. Viime keväänä pyysin Marjaana Virtaa suunnittelemaan tälle hankkeelle logon. Kun näin sen, ajattelin että se on **just oikein!**

Tämä on niin kuin silmä, joka katsoo maailmaa ja näkee jotain. Tässä on vahvaa symboliikkaa!

Tuo kuva johti siihen, että tämä hanke ei ole vain pdf, jonka jaan ilmaiseksi netissä, teen siitä kirjan, jonka voi ottaa käteen ja lukea.

Joulukuun alussa, kun oli tehty sopimus tämän julkaisemisesta kirjana, Batu (Samaletdin), Basam Booksin kustantaja, pyysi minulta kuvausta, mistä kirja kertoo. Kirjoitin: ”*Lähivuosina ratkaistaan ihmiskunnan kohtalo*”. Minusta tuntui, että meillä on kymmenen vuotta aikaa kääntää ihmiskunnan kurssi. Nuoret kohtaavat erilaisen maailman kuin se, jonka me olemme kohdanneet silloin kun synnyimme.

Totesin (kirjoittamassani) tiedotteessa, että ”maailman ongelmat voi ratkaista löytämällä juurisyyyn ja poistamalla sen. Hyvä uutinen on se, että meillä on välineet ratkaista maailman kriisi. Olen täysin vakuuttunut tämän kolmen vuoden prosessin jälkeen, että keinot ovat joka ikisellä. Huono uutinen on se, että emme käytä niitä keinoja.

Keksin uuden sanan. Soitin Kielitoimistoon ja kysyin, onko ajatusaisti vai ajatusvaisto oikein. Päädyimme virkailijan kanssa ajatusaistiin. Kysymys on aistista, joka meillä on, mutta jota ei ole vielä tunnistettu!

Ajatusaisti tarkoittaa, että tunnistat jonkin ajatuksen, mitä se saa aikaan ja mitä alkaa tapahtua, jos toteutat tuon ajatuksen.

Ajatusaisti johtaa *uuden agendan syntymiseen*. Tämänhetkinen agendamme on itsekeskeinen, egoistinen. Se on johtamassa vakaviin seurauksiin maailman mittakaavassa.

Lopputulema on, että ”kun maailman näkee oikein, (ihminen) on yhtä maailman kanssa”.

Tässä tuntuu olevan aika iso hyppäys. Kirjassa käsittelen, miten tämä hyppäys (näkemisestä olemiseen) tapahtuu. Jos näet maailman oikein, siis sellaisena kuin se oikeasti on, me pystymme ratkaisemaan maailman ongelmat. Jos pidämme yllä vääriä agendoja ja vääriä ajatuksia, tuotamme maailman, jota kukaan ei halua.

Kirjan tarina alkaa 27. lokakuuta 2016 kello 8:21. Paavo Pylkkänen laittoi minulle sähköpostin, jossa hän kysyi, kiinnostaisiko minua lähteä mukaan Helsinki Challenge – kilpailuun.

Minulla ei hirveän kauan mennyt (asian pohtimiseen), sillä 8:38 lähetin hänelle viestin: ”Hei Paavo. Ilman muuta olen mukana, ja hienoa että sinä olet. Kysymys on todella tärkeä, ajankohtainen ja kiireinen. Tästä on puhuttava!”

Tämä johti siihen, että osallistuin kahdeksan hengen ryhmässä Helsinki Challengeen, joka on todella mielenkiintoinen hanke. Siinä poikkitieteelliset ryhmät, tieteentekijät yli tieteen rajojen, etsivät vastauksia isoihin kysymyksiin.

Tässä toisessa kuvassa tuon vanhemman henkilön ilme on aika toiveikas, mutta tuo lapsi on aika ahdistunut: ”Etsikää ratkaisu, tähän tämän sotkittekin”.

Minulla on enemmän tuon naisen fiilikset. Koen, että ratkaisu on olemassa. Siksi minun oli (sisäinen) pakko tehdä tämä kirja!

Vuonna 2017 Helsinki Challengessa oli aiheena YK:n Agenda 2030, 17 kestävän kehityksen tavoitetta. Se on ihan posketon luettelo mahdottomia asioita. Vuonna 2030, kymmenen vuoden päästä ei olisi köyhyyttä, ei nälkää, kaikki olisivat terveitä ja hyvinvoivia, hyvä koulutus, tasa-arvo, puhdas vesi, puhdas energia, innovaatioita, rauhaa. Helsinki Challengessa piti ehdottaa ratkaisu johonkin näistä ongelmista. Paavo Pylkkänen ehdotti, että ratkaistaan ne kaikki. Sanoin: ”Joo, olen mukana.”

(Paavon) kutsu tuli 27.10., tiimi tapasi 10.11., ilmoittauduimme 15.11., mutta karsiuduimme 20.12. Kisaan osallistui 110 ryhmää joista 11 pääsi jatkoon. Me emme päässeet. Totesin, ”ei sitten”, mutta tämä problematiikka kiehtoi minua: Entä jos olisi niin, että pystyisi esittämään ratkaisun tähän mahdolliseen ongelmaan. Entä jos se ongelma onkin se, että emme ole ajatelleet tätä, kiinnitetty huomiota tähän ongelmaan.

Tässä on oikeasti kysymys *ihmishengistä*. Kyse ei ole siitä, montako jalkaa muurahaisella on, vaan siitä, miten meidän lapsemme ja lapsenlapsemme voivat, mahtuvatko he tähän maailmaan. Se on iso kysymys!

Paavon ajatus oli, että lähdemme liikkeelle David Bohmin ajatuksista, hänen kahdesta kirjastaan: *Thought as a System* ja *Changing Consciousness*.

Tutustuin David Bohmiin vuonna 1980. Olen haastatellut häntä ja kirjoittanut yhden jutunkin hänen piilojärjestysteoriastaan. Kun luin nuo kaksi kirjaa uudelleen sen jälkeen kun olimme karsiutuneet, totesin, että tässä on ratkaisu.

Kirjat on julkaistu 1990-luvun alussa. Olemme olleet 30 vuotta tekemättä mitään tälle asialle, ydinasiaille. Olemme puhuneet kaikenlaisista jutuista, mutta emme asiasta, jonka Bohm esittää. Hän ei esitä, että *hänellä* on ratkaisu kaikille, tehkää näin, vaan että tässä on yksi mahdollinen ratkaisu. Entä jos syy (yhteisiin ongelmiimme) onkin yksinkertainen, ja pystymme ratkaisemaan ne (ongelmat).

Paavo Pylkkäsen kirja *Mind, matter and the Implicate Order* oli järäsyttävä lukea nyt, koska siinä hän selittää selkeästi, mitä Bohm ajoi takaa, mitä tämä juttu saattaisi tarkoittaa nykyisen mielitieteen näkökulmasta.

Tämä kysymys alkoi (taas) pyöriä mielessäni. Toukokuussa 1981 Suomen Kuvalehdessä

ilmestyneen juttuni otsikko oli: ”Mekaaninen maailmankaikkeus on mielen myytti”. Siinä oli neljä sivua, kaksi aukeamaa. Kaikki tästä jutusta tullut palaute oli myönteistä.

Kun olin Keskossa ja tein muita juttuja, tämä tematiikka häipyi taka-alalle, mutta kun nyt kaivoin sen uudelleen esille, tuli tunne, että tästä on *pakko* kirjoittaa.

Vuotta myöhemmin, maaliskuussa 2018, minulla oli 80 liuskaa valmiina. Kun 5.6.2018 esittelin hankettani systeemiälytapaamisessa, vastaanotto oli häkellyttävän hyvä. Ihmiset olivat oikeasti innoissaan. Ajattelin, että en ole yksin tämän jutun kanssa. Jos nämä nuoret näkevät tässä potentiaalin, tätä kehittelyä täytyy jatkaa.

Seuraavalla viikolla menin Pafos 50:en, (Esa Saarisen) juhlaseminaariin. Siellä oli nuoria ihmisiä, joiden kanssa lounas- ja iltakeskusteluissa puhuttiin tästä hankkeesta. Huomasin, että tämä kaiututtaa. Ihmiset ovat huolissaan ja hakevat ratkaisuja. Syyskuussa kokosin ”sparringin” (sparrausrinki), joka kokoontui vain yhden kerran, mutta oli tärkeä saada jutella tematiikasta kiinnostuneiden kanssa.

Kirjoittaminen on yksinäistä puuhaa, mutta ei ole yksinäistä jutella jonkun ihmisen kanssa. Yli puolet, joiden kanssa tästä olen jutellut, ovat innostuneet. Jotkut ovat toki todenneet, että on turha tutkia tuommoista. En olisi tutkinut, jos en olisi tavannut David Bohmia, Paavaa ja Esaa. Olisin

ajatellut, että ei tuo ole mahdollista. Kun saa olla sellaisten ihmisten kanssa, jotka ajattelevat, että jotain ilmiöistä voi tehdä, pitää vain uskaltaa katsoa, niin sitä ei laske tällaista käsistään.

Maaliskuussa 2019 kuvioon tuli (graafikko) Marjaana Virta. Siinä vaiheessa päätin, että tästä tulee (oikea) kirja. Sen jälkeen kävin Lontoossa (Birkbeck Collegessa) tutustumassa David Bohmin arkistoon. Siellä on aineistoa, jota ei ole julkaistu. Olin kolme päivää aikamoisessa taivaassa. Mitä tämä kaveri on tehnyt ja pohtinut, myös oman mielenterveytensä kustannuksella, koska Bohmista oli hirvittävää, että ihmiset eivät tajua tätä asiaa.

Leijuin kun nauhoitin (tietokoneelleni) 110 tuntia seminaareja, joita Bohm on pitänyt Kaliforniassa aikoinaan. Totesin, että nämä asiat eivät ole muuttuneet miksikään, ne ovat entistä ajankohtaisempia. Tapasin Mark Edwardsin, jonka kanssa Bohm teki kirjan *Changing Consciousness*.

Mark on valokuvaaja, joka tekee YK:lle töitä, kuvaa erilaisia kulttuureja ja on erityisesti ympäristökysymyksiin erikoistunut. Hän sanoi, että ihmiset ovat ihan samanlaisia kaikkialla maailmassa sillä erotuksella, että jos ihminen elää alkeellisissa oloissa, hän iloitsee enemmän kuin se, joka elää suurkaupungissa. Ilo on läsnä hökkelikylissä, joita hän kuvaa. Hän sanoi, että kun hän YK:ssa tapaa asiantuntijoita, he ovat todella huolissaan. Ympäristövaikutukset ovat niin vakavat, että tästä ei enää voi kääntyä. Ympäristö on tuhottu tasolla, josta ei ehkä voi palautuakaan. Näyttää siltä, että vuodesta toiseen siirrämme päätöstä.

Kolme kuukautta sitten, 25.10. tehtiin päätös kirjan suomentamisesta. Olin kirjoittanut englanninkielisen teoksen ja menin Kirjamessuille ja kävin Basamin osastolla moikkaamassa Batua. Kerroin, että olin juuri lähettänyt englanninkielisen teoksen Esalle, Paavolle, Astalle (Raami) ja Johannalle (Blomqvist) kommentteja varten. Batu sanoi vähän närkästyneenä, että mikset heille tarjonnut. Sanoin, että ajattelin, että Suomesta ei löydy (tarpeeksi) Bohmista kiinnostuneita. Miksi tehdä se, jos sitä ei myydä? Batu vastasi, että jos yksikin myydään, se riittää. Jos on kova juttu, se pitää tehdä riippumatta siitä, montako myydään.

Ulos mennessäni Marjaana Virta tuli (Messukeskuksen ovella) vastaan. Hän oli jo miettinyt kirjan ulkoasua. Kerroin, että Batu haluaa kirjan suomeksi. Marjaana sanoi: Mikä ettei.

6.11. kerroin tästä systeemiälytapaamisessa ja 30.12. tehtiin kustannussopimus. Julkistus on tänään maailman kauneimmassa kirjastossa, Oodissa.

Julkkareita järjestetään siksi, että saa tavata ihania ihmisiä, mutta myös sen takia, että voi kiittää. On paljon ihmisiä, joita haluan kiittää julkisesti.

Ensiksikin Paavo Pylkkästä. Olin jo ajatellut jäädä kokopäiväpapparaiseksi ja -puolisoksi, panna tohvelit jalkaan ja lopettaa vuhottamisen. Sitten Paavo laittoi viestin, että mitä jos tulisit tämmöiseen. Laitoin Esalle pari päivää myöhemmin viestin, että olen ajatellut osallistua Helsinki Challengeen Paavon ryhmässä. Esa vastasi: ”Järisyttävää! Paavo on hieno mies.”

Hankkeen toisen kummisedän, Esa Saarisen olen tuntenut 30 vuotta. Me ei olla riidelly mistään asiasta – koskaan! Mark Edwards oli onnessaan, että joku nostaa Bohmin esiin. Ray McCoy on hiljattain menehtynyt 82-vuotiaana. Hän oli aina innoissaan Bohmin (ja Krishnamurtin) jutuista. Emma Illingworth David Bohm arkistosta oli uskomattoman ystävällinen. Rosalie Lovdal, Norjassa asuva amerikkalainen tarkisti kieliasun englanninkieliseen tekstiin. Ian Marson teki viimeisen viilauksen englanninkieliseen laitokseen. Michael Lowe on tuntenut Bohmin kautta aikojen.

Suomessa olevista kiitän Raimo Hämäläistä. Liian harva ymmärtää Raimon kapasiteetin. Raimo ei esiinny televisiossa niin paljon kuin Esa, mutta kun Raimolta tulee joku ”töräys”, se on totta!

Esa ja Raimo ovat hieno pari. Systeemiäly on yksi parhaista jutuista, mitä Suomessa on kehitetty ikinä. Moni luulee, että systeemiäly on jotain teoreettista, mutta se ansaitsee tulla paremmin huomatuksi.

Juha Törmäsen nimi sanoo tuskin kenellekään teistä nimenä mitään, mutta sitten kun hän saa Nobelin palkinnon, voitte todeta, että olitte samassa Oodin tilaisuudessa 2020 hänen kanssaan. Juha on tehnyt (tietokone)ohjelman, jolla ratkaistaan konfliktit. Ei ole pikkujuttu!

Tässä salissa on valtavasti kapasiteettia, jota emme tiedä. Saada tehdä työtä tällaisten ihmisten kanssa on aikamoinen etuoikeus.

Emilia Lahti luki käsikirjoituksen. En kehtaa sanoa, miten hän tätä ylisti. Hän pyysi, että muutan lopun. Ajattelin, että lopussa ihminen voi mennä (takaisin) enemmän itseensä. Emilia sanoi, että ei, ei, pitää mennä ylöspäin ja ulospäin!

Asta Raami, uskomaton nainen, jolta tulee ensi kuussa kirja intuitiosta. Asta luki (englanninkielisen käsiksen) tosi tarkkaan ja auttoi ilmaisemaan monia asioita paremmin. Plus antoi innostusta, joka auttoi jaksamaan loppurutistuksessa. Johanna Blomqvist, jolta myös tulee kirja mahdollisesti nimellä Hypertodellisuus. Hän on fyysikko, tohtori, uskomattoman hienoja kommentteja häneltäkin. Ne tekevät toisen puolen kirjasta.

Batu (Samaletdin) päättäväisesti halusi, että tämmöinen kirja pitää tehdä. Kosti Salminen, joka korjasi suomennoksen (kieliasun) ja Pike Hilakari, joka teki iloisen tästä lopusta. Hän nauroi aina kun tuli joku ongelma eteen.

Sitten Marjaana Virta, joka on oikeasti nero. Marjaanalta saattoi puoli kahdeltatoista lauantai-iltana tulla jokin uusi ehdotus. Tykkään siitä, että ei katsota kelloa kun tehdään.

Tässä (kalvossa) on 18 ihmistä, joista osa ihmettelee, miksi hänen kuvansa on tässä. Sen takia, että heidän kanssaan olen päässyt puhumaan tästä asiasta. Minulle on valjennut jotain sellaista, joka oli epäselvää. Näiden ihmisten kanssa olen saanut ”vouhkata” asiasta estoitta. Kaikki ovat sanoneet, että hieno juttu, keep going.

Kirjasta on kaksi kotisivua, whole-and-one.com ja yhta-kaikki.com, ja Facebook-sivu englanniksi ja suomeksi.

Haluan käynnistää keskustelun, mitä meidän pitäisi tehdä, että maailmalle kävisi hyvin, ihmisille kävisi hyvin. Lisäksi on kaksi kirjaa, in English ja suomeksi.

Idea lyhyesti: Me elämme kahdessa maailmassa samanaikaisesti. Maailma 1 on se, mitä *tapahtuu*. Me emme tiedä, mitä tapahtuu Oodin kolmannessa kerroksessa. Siellä on kova meno. Ja aamun lehdessä voi nähdä, että eri puolilla maailmaa tapahtuu yhtä sun toista, josta emme ole tietoisia.

Maailma 2 on se, mitä *ajattelemme*. Tässä on pikkuisen haastettu (Daniel) Kahnemania. Hän puhuu systeemi ykkösestä ja kakkosesta, jotka ovat sisäisiä systeemejä. Haluan ajatella tämän isommin. Maailma 1 on jotain todella tärkeitä. Se ei ole planeettamöykky, se on koti meille! Ei ole ollenkaan samantekevää, mitä siitä ajattelemme.

Kun lukee Bohmia, ei pääse yhtä sivua pitemmälle kun huomaa, että Bohm ajattelee: on vain yksi maailma. Sen me jaamme ja sitä luomme. Tämä on aikamoinen muutos tavassamme ajatella.

Kun kirjoitin kirjan ensimmäisen kappaleen, *Let's make the world whole*, se oli viesti Amerikan presidentille, joka rakentaa muureja. Hän ajattelee, että kun on valtaan päässyt, valta pidetään hinnalla millä hyvänsä. Se on pöyristyttävän röyhkeä ajatustapa.

Whole tarkoittaa kolmea asiaa: se on ensiksikin *kaikki* jostakin. Se tarkoittaa myös *ehjää*. Käänsin sanan whole yleensä ehjäksi. Kolmanneksi se tarkoittaa jotakin, joka on *parantunut*. Myös sana pyhä (holy) tulee tästä samasta sanasta. Sanassa on hieno sointi.

David Bohm, joka ajatteli näitä asioita työksensä, on aika vähän tunnettu hahmo. Hänestä on teon alla dokumentti (Infinite Potential), joka tekee kunniaa hänen ymmärrykselleen.

Hän oli Lontoon yliopiston teoreettisen fysiikan professori. Hän on syntynyt 1917 Amerikassa, oli mukana Manhattan Projektissa, joka johti atomipommin kehittämiseen, ei kuitenkaan sisäpiirissä. Hän työskenteli Einsteinin kanssa. Einstein ajatteli, että Bohm lahjakkaana kaverina saattaa ymmärtää, miksi kvanttiteoria ja suhteellisuusteoria ovat (oletuksiltaan) ristiriitaisia.

Bohm halusi selvittää, millainen todellisuus oikeasti on. Fysiikka ei sitä tee. Hän kehitti piilojärjestysteorian, jota on oikeasti vaikea ymmärtää. En kuvittele, että ymmärrän tai osaan selittää, mutta lukekaa kirjasta, mitä siitä sanon.

Bohm kiinnostui mielestä ja ajattelusta, koska hän koki niiden olevan se, mikä tässä tökkää. Hän kuoli 74-vuotiaana Lontoossa vuonna 1992 taksiin matkalla kotiin. Hän soitti töistä vaimolleen, että nyt olen jonkin ison kynnyksellä, hän on juuri oivaltanut jotakin merkittävää.

Postuumisti julkaistun kirjan *Undivided Universe* kirjoittajakumppani Basil Hiley sanoi Helsingissä pidetyssä tajuntaseminaarissa, että hän pystyy matemaattisesti todistamaan, että erillisyyttä ei ole. Sitä ei ole vielä pystytty kokeellisesti todistamaan ja siksi siihen ei uskota.

Miksi me emme näe maailmaa yhtenä? Bohm vastaa: "Ajattelu estää meitä." Tämä on ällistyttävä vastaus. Miten se voi estää, sehän on parasta mitä meillä on!

Nykyinen atomistinen, mekanistinen ja dualistinen maailmankuva on väärä! Se perustuu Newtonin mekaniikkaan, joka todistettiin yli sata vuotta sitten vääräksi.

Uusi maailmankuva on suhteellisuusteoriaan, kvanttiteoriaan ja piilojärjestykseen perustuva ja pohjautuu täysin toisenlaiseen logiikkaan, joka on johtanut siihen, että on pystytty kehittämään monia keksintöjä, joiden takia voidaan ottaa kuvia tässä tilaisuudessa. Tämä ymmärrys ei ole tullut mielen alueelle.

Me olemme tuhlanneet sata vuotta. Emme ole ymmärtäneet, mitä tämä tarkoittaa mielen kannalta. Bohm selittää, että vanhassa maailmankuvassa ihmiset ovat erillisiä yksilöitä, jotka ovat ulkoisesti yhteydessä toisiinsa. Tässä on kaksi ihmistä – minä ja sinä - ja meidän välillä on välimatka. Me kannamme egoa mukanaamme johonkin.

Uudessa maailmankuvassa olemme erilaisia, mutta emme erillisiä. Olemme riippuvaisia toisistamme. Minun sisälläni kulkevat kaikki minun rakkaani, kaikki se mikä on minulle tärkeätä. Kuljetan sitä mukanaani, se ei ole minusta erillistä. Jos siitä otetaan jokin osa pois, jokin osa minusta kuolee.

Bohm sanoo, että ”tyhjä” ei ole tyhjä. Se mikä näyttää tyhjältä, johtuu siitä, että valo menee siitä läpi. Se on täynnä energiaa ja informaatiota. Minun kännykkäni pystyy ottamaan minkä tahansa viestin, jota en ymmärrä, koska minulla ei ole päässäni teknologiaa, mikä tällä kännykällä on. Se tuottaa kuvia, ymmärrettävää puhetta (”tyhjästä”).

Tämä tieto tulee jostakin, mikä näyttää tyhjältä. Bohm on laskenut ällistyttävän asian: *yhdessä kuutiosenttimetrissä ”tyhjää” tilaa on enemmän energiaa kuin koko tunnetun maailmankaikkeuden aineessa.*

Tämä ei millään mahdu meidän loogiseen ajatteluunne, mutta Bohm pystyi tämän aikoinaan laskemaan. Tämä tarkoittaa, että tyhjä tila ei erota meitä, vaan se yhdistää meidät.

Me olemme kietoutuneita toistemme kohtaloon. Jos jossakin joku hullu saa päähänsä jotakin hullua, se saattaa koskea meitä kaikkia. Sen tähden erillisyyden ajatus on todella vaarallinen.

Ihmiskunnalla on 10 haastetta: ilmastonmuutos, sodat, tasa-arvon puute, köyhyys, uskonnolliset konfliktit, hallitusten korruptio, saastunut ruoka ja vesi, koulutus, hyvinvointi ja turvallisuus ja työttömyys. Nämä ovat valtavia ongelmia jokainen. Useimmat ihmiset keskittyvät jonkin ongelman ratkaisemiseen ja rupeavat kaivautumaan siihen.

Jos meillä on 10, 15 tai 20 vuotta aikaa ratkaista tämä juttu, niin meidän pitää mennä toiselle tasolle. Jos otetaan neljä pääkohtaa: ilmasto, talous, terveys, väkivalta, ne ovat toisiinsa liittyneitä. Ilmasto ja talous ovat toisiinsa liittyneitä, eivät kaksi eri ongelmaa. Väkivalta ja terveys eivät todellakaan ole kaksi eri ongelmaa.

Olin aika ällistynyt kun katsoin väkivaltatilastoja. Todennäköisyys, että ihminen riistää itseltään hengen verrattuna siihen, että joku toinen tappaa hänet, on kymmenen suhde yhteen. (Sanoin tämän vahingossa väärin päin) Suomessa on kymmenen kertaa todennäköisempää, että ihminen tappaa itsensä kuin että joku tappaisi hänet.

Väkivalta syntyy siitä, että ihminen ei siedä itseään. Häntä on loukattu, vähätelty, hänelle ei ole annettu arvoa. Hän ei jaksakaan olla. Globaaleja ongelmia ei pysty ratkaisemaan yksitellen, koska ne muut ongelmat muhivat siellä. Meidän pitää laittaa ne möykkyyn ja ajatella, että onko olemassa jokin aiheuttaja niin kuin taudilla, joka lähtee jostain ja yritetään eristää (vaikka niin kuin korona) Kiinaan.

Pointti on se, että tämä iso aiheuttaja täytyisi saada selville ja puuttua siihen.

Toiseksi, tämä täytyy *tehdä yhdessä*. Tässä ei ole kyse siitä, että jokainen löytää oman onnensa. Jos ihmisiä kuolee nälkään, niin se on eri tason ongelma.

Maailmassa on kriisi, joka on ekologinen, ekonominen, mutta se on myös egologinen, itseän liittyvä. Jos tuo egologinen osa saadaan selville, niin noihin kahteen muuhunkin löytyy ratkaisu. Kriisi on meissä, tajunnassa.

Kun kaksi egoa ottaa yhteen, tilanteessa on *systeemivirhe*. Jotakin on pielessä. Molemmat egot luulevat, että ovat oikeasti totta.

Menemättä liikaa uushippi-ideologiaan, totean, että jos systeemissä on virhe, niin se ei ole kummankaan syy, vaan on jokin syvempi tekijä, joka meidän täytyy ymmärtää.

Tammikuun 28. päivänä 1985 47 maailman supertähteä kokoontui Hollywoodin studiolla. Quincy Jones oli kapellimestarina ja ajatteli, että mitenkähän kolmen tunnin aikana saadaan nauhoitettua laulu, kun joukossa on aikamoisia diivoja. Hän laittoi studion ovelle lapun: "Check your ego at the door". Se tarkoitti, että älä tule kukkoilemaan tänne.

Myöhemmin hän arveli, että tämä lappu oli turha. Kun tulee saliin, jossa on Stevie Wonder, Ray Charles, Michael Jackson, Bob Dylan, niin ei ajattele että "Minä olen sentään Cher tai Cyndi Lauper". Ajattelee, että saa olla näiden huikeiden tyyppien seurassa. Ego, jota me kuljetamme, ei näe itseensä sisältyvää vaaraa.

"*Mitä tulee paikalle, kun sinä tulet?*" En muista, oliko tämä lause ensimmäisestä luennosta, jonka Esalta (Saarinen) kuulin vuonna 1990. Olen käyttänyt tätä lausetta ehkä enemmän kuin Esa itse. Minusta tämä on mahtava kysymys!

Itse asiassa kun tulee kolme ihmistä, tulee kolme kehoa, mutta tulee myös kolme egoa. Tulee tietoa, taitoja, muistoja, tunteita, traumoja, luuloja, kaikenlaista.

Jokainen näistä kolmesta on itselleen subjekti, tekijä, mutta on he ovat myös toisilleen objekteja. Ristiriita subjektin ja objektin välillä on asia, johon Bohm puuttui. Saattaa näyttää, että ne ovat kaksi eri asiaa: tuntemus minästä ja mitä toinen (minussa) näkee. Miten vähän me oikeasti nähdäänkään toisistamme!

Kuvassa olevalla naisella on mielikuva (vieressään olevasta) miehestä ja naisesta, naisella samoin näistä kahdesta muusta. Nämä (erilaiset) mielikuvat törmäilevät ja syntyy aikamoisia ongelmia ja jännitteitä sen takia, että ego on niin aktiivinen. Se on reagoinut ennen kuin olet ehtinyt mitään todeta.

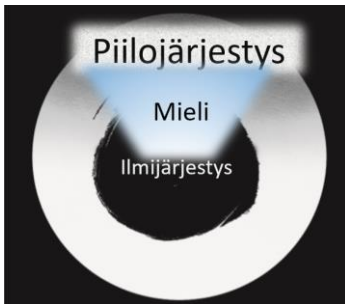
Bohm puhuu kolmesta yhtenä olemisen tasosta. *Yksilöllinen* taso pitää sisällään henkilökohtaiset ominaisuudet.

Sitten on *yhteinen* taso, joka pitää sisällään kulttuurin, yhteiskunnan, taiteen, musiikin, kielen, symbolit ja käsitteet. Kun menin ensimmäistä kertaa Kiinaan, olin ällistynyt, että tällainen yhteiskunta on olemassa. Tai Japaniin: miten kohteliaita japanilaiset ovat. Japanissa kumarretaan tavalla, jota ei juuri Savossa nähnyt. Ja miten nättiä kaikki on.

Kolmas taso on *kosminen*: luonto, avaruus ja kaikki niiden takana oleva universumi. Monet ajattelijat ja tiedemiehet ajattelevat, että se on vain harmaata massaa, jolla ei ole mitään merkitystä. Sanoisin, että se on väärä kanta. Se on elävää! Kun seisot jossakin rannalla, tajuat olevasi yksilö,

tajuat että olet osa jotakin suurempaa, ja että on olemassa jotakin, joka on meidän yli. Jos ihmiskunnan käy huonosti, kosmos jatkaa, ei se siitä hätkähdä.

Mieli on aikamoinen mysteeri. Olen yrittänyt perehtyä, mitä sanotaan mielestä. Aikoinaan sitä ei saanut edes tutkia. Mysteeri alkaa pikku hiljaa raottua. Se on aika mielenkiintoinen vekkuli.

Bohm käytti maailma 2:sta nimitystä *ilmijärjestys*. Se on, mitä ajattelemme ja näemme.

Sitten on *piilojärjestys*, joka on jotain sellaista, jota emme ehkä koskaan edes pysty tietämään. Mieli sukkuoi näiden kahden välillä. Mieli on meidän yhteytemme piilojärjestykseen.

Jos sinulla on tunne, että on jotakin, mitä et ymmärrä, niin pitääkin olla. On paljon sellaista, jota emme ymmärrä. Helposti ajattelemme, että kaikki on aika selvää. Maailma on tällainen ja näin toimimme. Tämä on aikamoista idiotismia.

Mielellä on kolme tehtävää: *kerätä tietoa* maailmasta, *luoda* todellisuutta ja *yhdistää* meidät maailmaan. (Mielen) tuloksena on, että *vääristelemme* tietoa kaiken aikaa. Jotkut ylpeilevät sillä, että jakavat valheita. Se on todella rappeutunutta. Me luomme sellaista todellisuutta, joka *kukaan ei halua*. En usko, että ihmiset lopulta haluavat, että ihmiset kärsivät näin paljon. Sitä vaan syntyy.

Lisäksi mieli *erottaa* meidät maailmasta. Onnen hetket elämässä ovat niitä kun olet kytkeytynyt johonkin itseä suurempaan.

Loistava kirja *Ihmisen mieli* kuvaa, miten suomalainen professoriryhmä tutki mieltä ja luetteli seitsemän tietoisuuden tyyliä. Bohm lisäsi tähän *suoran tietoisuuden*. Voit olla suoraan tietoinen jostakin asiasta niin, että sitä ei tarvitse ajatella. Koet sen, se menee lävitsesi.

Havaita voi aisteilla ja ajatuksella, ja yleensä teemme näin. Koemme jotain ja keräämme (erilaisia) kokemuksia aisteilla ja ajatuksilla. Suora havaitseminen tapahtuu aisteilla, mutta *ilman ajatusta*. Et yritä pukea kokemusta sanoiksi. Et latista sitä yhteen ”tämä on tätä” –muottiin. Sellainen on hurmoshetki.

Lapsethan ovat vilpittömiä koko ajan. Emme muista omasta lapsuudestamme (juuri) mitään, koska olimme koko ajan suoran havaitsemisen tilassa. Lapselle kaikki on poskettoman mielenkiintoista, jännää ja ihanaa – no ei sentään ihan kaikki. ;)

Suoran havaitsemisen hetkinä katsomme ”mielellä”. Sen kautta syntyy yhteys.

Kuvassa on nuori Jimi Hendrix kesällä 1966. Linda Keith, joka tunnetaan yhtenä Keith Richardsin monista tyttöystävistä, istuu katsomossa ja näkee kitaristin. Hän on niin vaikuttunut, että pyytää ystäväänsä Chas Chadleria, joka tunnetaan Animalsien basistina, kuuntelemaan tätä kaveria.

Chas ei ole mitenkään vaikuttunut. Hän tulee katsomaan ja toteaa, että kaverissa ei ole mitään erikoista. Linda pyytää toisen kerran ja silloin Jimi soittaa *Hey Joen*. Chas arvelee, että kaverissa on ehkä sittenkin jotain.

Chas ei meinannut millään nähdä sitä, mitä Linda Keith näki. Hän näki Jimi Hendrixin. Ei Jimikään tiennyt, että hän on kahden vuoden päästä maailmantähti ja nyt 50 vuotta myöhemmin monien äänestysten mukaan kaikkien aikojen kovin instrumentalisti!

Tämä ei ole ensimmäinen ajatus, joka tulee mieleen tuosta kaverista lavalla. Mielen kyky nähdä ohi, olla havaitsematta jotain, on käsittämätön. Me olemme hirveän arrogantteja, varmoja että näemme kaiken ja oikein.

Mielessämme on koko ajan käynnissä viisi ottelua. Tämä ei ole Bohmia, vaan johdettu hänen ajatuksistaan.

Ottelu 1 on *järkeä vastaan tunteet*. Haluan jotain, mutta järki sanoo ei, ei, siinä on kaloreita.

Toinen ottelu on *minä vastaan mielikuvani*. Haluaisin olla jotain, mutta olen jotain muuta.

Sitten ovat *ihmisten väliset kisat*, joita olen yli tuhannella työpaikalla nähnyt. Ne ovat ulkopuolisen silmin vähän sääliittäviä, mutta ne ovat oikeasti kammottavia niiden ihmisten silmin, jotka niiden keskellä elävät. Miten ihmiset inhoavatkaan toisiaan!

Sitten (ottelu 4) on *ihminen vastaan luonto*, jonka todellisuus alkaa pikku hiljaa paljastua meille.

Viides ottelu on *ihminen universumissa*, mitä me oikeastaan olemme, pieni laji, joka on onnistunut kehittämään uskomattomia juttuja.

Näitä viittä ottelua me käymme. Minun johtopäätökseni Bohmin jutuista on, että nämä viisi ottelua *päätyvät silloin kun ego siirtyy käsitteiden maailmasta faktojen maailmaan*. Kun elää suorassa yhteydessä todellisuuteen, ristiriitoja ei ole!

Keräsin Bohmin kirjoista ja seminaareista 21 kohtaa ajattelusta. Osa niistä vastaa nykyistä käsitystä, esimerkiksi se, että ajattelu on materiaallinen prosessi. Ajattelu hallitsee meitä kohtuuttomasti, antaa merkityksiä, tuottaa todellisuutta, mutta myös mahdollistaa luovuuden. Kun ajattelu pysyy alueella, jossa sen kuuluu olla, se voi olla koherentti eli tuottaa sitä mitä sen on tarkoituskin tuottaa.

Bohm sanoo, että *ajattelu on ehdollinen refleksi*, joka reagoi siihen mitä koemme. Ajattelu reagoi samalla tavalla kuin polvi iskuun. Kun katsomme ihmistä, oletetaan (esimerkiksi), että hän on italialainen. Jostain syystä tulee mieleen 'korruptiokaveri' tai 'rantaleijona'. Meillä on hirveän voimakkaita reaktioita, emmekä tajuta, että ne ovat ajattelua. Emme tunnista siinä piilevää vaaraa, että reagoimme kaiken aikaa automaattisesti.

Ajattelu on rajallista ja osittunutta. Kolmas esimerkkini on Abbey Road sessions 1969.

Beatles oli oikeastaan hajonnut, mutta Paul halusi tehdä vielä yhden levyn yhdessä, näyttää mitä Beatles on. Huikea sessio, josta on julkaistu ties monesko masterointi! Kuvassa taustalla seisoo George Martin, joka on viides beatle. Hän teki 2006 remasteroinnin John Lennonin säveltämästä kappaleesta *Because*.

Olin kuunnellut kappaleen varmaankin 50 kertaa. Ajattelin, että ihan kiva, mutta ei paljon säväytä. *Because* avaa Beatles Love –kokoelman, joka pohjautuu Beatlesien kappaleisiin. Kun kuulin sen, olin täysin häikäistynyt. Tässä versiossa oli poistettu säestys ja jäljelle jäi yhdeksän harmoniaa. George, John ja Paul lauloivat jokainen kolmeen kertaan.

Kun kuuntelin nyt, ajattelin että onpa uskomattoman kaunis kappale! Ilman säestystä sen kuulee eri tavalla. Huomasin, että nämä kaverithan osaavat oikeasti laulaa.

Sitten kuuntelin sanoja. Ensimmäisessä säkeistössä on sanaleikki: *Because the world is round, it turns me on*. Häikäistyn siitä, että maailma on pyöreä.

Toinen on: *Because the wind is high, it blows my mind*. Sanaleikki tässäkin: kun tuulee kovasti, saan kicksejä.

Kolmas säkeistö: *Love is old, love is new, love is all, love is you* on perussettiä.

Sitten viimeinen: *Because the sky is blue, it makes me cry*. Joku on kirjoittanut tällöisen säkeen: koska taivas on sininen, minä itken. Liikutun siitä, että taivas on sininen. Ihan jokainen ei tavallisena päivänä häikäisty noin paljon.

Tiedämme, että John oli tätä kirjoittaessaan välillä huonoissa tunnelmissa. Tämän esimerkin pointti on, että meiltä menee ohi ihan hirveästi kaiken aikaa, koska mieleemme on uskomattoman rajoittunut.

(Luennon jälkeen Johanna Koskimies tuli sanomaan, että blue voi tarkoittaa myös surullista. Hieno huomio!)

Me emme kuule, me emme näe. Tykkään Beatleseista, mutta en ollut ikinä tajunnut tätäkään. Jos olisin säveltänyt tällöisen kappaleen, olisin ikionnellinen, että olen tehnyt jotain suurta. John Lennon sävelsi näitä sata.

Me pystymme 50 kertaa kuuntelemaan jonkin jutun ja ohittamaan sen.

Ajattelu on kytkeytynyt ja kietoutunut. Meidän suhteemme toisiimme ei ole ulkoinen vaan sisäinen. Me kuljetamme ihmisiä sisällämme. Olemme riippuvaisia toisistamme jollakin fundamentaalisella tavalla.

Sisäinen suhde, jonka Paavo hienossa kirjassaan selittää, tarkoittaa että ilman toista ei ole toista. Me synnymme niissä suhteissa, joissa olemme.

Me tarvitsemme uuden maailmankuvan. Vanha atomistinen maailmankuva pitää heittää hemmettiin. Se ei pidä paikkaansa, se on tieteellisesti väärä ja johtaa karmeisiin tuloksiin.

Me tarvitsemme uuden kartan mielestä. Vanha kartta johtaa meidät ristiriitoihin.

Me tarvitsemme uuden agendan. Jos Trumpilta kysyy: What do you love? Vastaus voisi olla: "Well, me, myself and I".

Tällöinen agenda on oikeasti pöyristyttävä! Tässä kolmen vuoden prosessissani huomasin, miten itsekeskeisiksi meitä koko ajan kasvatetaan: huolehdi vain omista asioistasi ja pilkkaa toisia. Egokeskeinen, pelkoon perustuva maailmankatsomus on järkyttävä, siitä pitää päästä.

Ole auki maailmalle, anna maailman tapahtua. Esa käytti joskus hienoa sanontaa, että antaa "puheaikaa maailmalle". On utelias ja iloinen niin kuin pieni lapsi. Silloin ei spekuloi, on hetkessä ilman, että ryhtyy olemaan hetkessä. On käsittämätöntä, miten hereillä lapset ovat heti kun heräävät.

He voivat olla vihaisia, mutta he ovat hereillä!

Ja on välitettävä, muistakin kuin omista (rakkaista). Kuvan nainen ei ehkä ole tämän lapsen äiti. Siinä on kuitenkin välittämistä.

Tarvitsemme ajatusaistin. Ajatusaistin avulla havaitsen omat ajatukseni ja korjaan niitä samalla tavalla kuin kehomme korjaa asentoaan, ettemme kaadu. Tasapainoaisesti on automaattinen. Ajatusaisti ei tajua, mihin ajatuksemme johtavat. Emme tajua riittävän herkästi mitä seuraa, jos korostamme vaikkapa isänmaata väärällä tavalla.

Älyllinen, mittaamiseen perustuva juttu on saanut vallan. Käyn tämän kimppuun aika raivokkaasti kirjassani. Yritin olla olematta pateettinen, mutta en onnistunut.

Tarvitsemme suoran yhteyden maailmaan. Tarvitsemme suoran kanavan toisiin. Se syntyy kun ajatus ei ole aktiivinen.

Äkkiä katsoen kirjan alaotsikko ”Näe ja ole maailma” kuulostaa ihan hölmöltä. Miten voisit olla maailma? Olet, jos katsot maailmaa auki, tekemättä itsestäsi merkittävää juttua.

Oikeasti maailma on hirveän hieno. Kun me näemme sen, me olemme maailma.

Moni pyytää antamaan action pointit, mitä pitää tehdä. Kirjan viimeisen kappaleen otsikko on ”Aloita siitä missä olet”.

Katso maailmaa ympärilläsi, tutki omia oletuksiasi.

Mikä on totta ja mikä ei?

Näe itsesi osana systeemiä,

joka ei pääty omaan mieleesi

eikä ryhmiin joihin koet kuuluvasi.

Ylitä tajunnan rajat ja tunne kosminen järjestys.

Tunne universumin pulssi kehossasi.

Tunne että aikaa ei ole.

Kaikki on oikealla paikallaan.

Kaikki on järjestyksessä.

Tunne, miten kaikki on yhtä.

Tunne, että kaikki on yhtä, yllättää meidät joskus. Silloin sanoja ei tarvitse.